

**Tehnologie, discurs și politică:
Donald Trump și Elon Musk între popularitate și comunicare**

**Technology, discourse, and politics: Donald Trump and Elon
Musk between popularity and communication**

Sabina-Adina LUCA
Bogdan GHEORGHIȚĂ

Abstract: *Political communication is undergoing major changes today. A range of platforms can be used by political actors, and interaction with the target audience is much easier. In this study, we are interested in exploring the relationship between discourse (themes, perspective) and technology (the speed of communication on online social media platforms). To discuss this type of relationship, we have chosen two important actors on the international stage: the President of the United States, Donald Trump, owner of the Truth Social network, and Elon Musk, owner of the former Twitter network, now known as X. We set out to identify the convergences and contrasts between the discourses of these two actors in order to understand how legitimacy is exercised, how collective identities are configured, and what role the media infrastructure plays in the production of public discourse.*

Keywords:

Introducere: *political communication, media infrastructure, political discourse, Donald Trump, Elon Musk*

Lumea în care trăim azi se schimbă sub ochii noștri. Nu doar că schimbările sunt rapide și sunt vizibile în multe domenii de activitate, dar schimbarea devine o constantă. Acest lucru se explică, parțial, datorită inovațiilor tehnologice și folosirii tot mai intensive a platformelor AI. Am putea afirma că semintele schimbării nu apucă să germineze complet până când altele sunt aruncate și stau să încolțească.

Comunicarea politică trece prin schimbări care pot fi surprinse de metafora de mai sus. Actorii politici au posibilitatea azi să folosească o serie de platforme care fac ușor contactul și interacțiunea cu publicul țintă. Mai mult, o postare pe una din platformele online de socializare atrage rapid reacții care, pe de o parte pot genera o nouă abordare/realitate pentru cel care a inițiat comunicarea iar, pe de altă parte, pot hrăni camere de ecou și reflexe identitare dincolo de momentul inițial. Într-o astfel de presiune, mulți actori politici au devenit reactivi. Recurg des la postări pe platformele de socializare pentru a-și face cunoscute pozițiile, politicile, părerile. Vor să genereze reacții, dar vor și să influențeze. Își propun să informeze rapid opinia publică, dar își doresc și să preia „rolul central”, un element extrem de important în procesul persuasiunii. Granița dintre informare și persuasiune/influență/chemare la acțiune devine foarte fină. În zilele noastre, accesul la tehnologie (cum ar fi deținerea unei platforme online de socializare) poate multiplica mesajul, îl poate conduce rapid în toate colțurile lumii și/sau îl poate face viral, folosind algoritmi

platformelor care devin soldați fideli în încercarea de a comunica către un public tot mai larg. Nu știm, deocamdată, care sunt efectele unei astfel de abordări (în ceea ce privește antagonizarea unor grupuri), dar știm sigur că impactul este instantaneu și se poate observa pe scară largă. Un „ciripit” făcut în Statele Unite ale Americii acum, ajunge, în câteva minute, peste tot în lume. Suntem interesați, în studiul de față, să explorăm relația dintre discurs (teme, perspectivă) și tehnologie (rapiditatea comunicării pe platforme online de socializare), în condițiile „satului global” (Marshall McLuhan).

Pentru a discuta despre acest tip de relație, am ales doi actori importanți ai scenei internaționale: președintele Statelor Unite ale Americii, Donald Trump, deținătorul rețelei adevărului social (Truth Social) și Elon Musk, proprietarul fostei rețele Twitter, azi redenumită X (din 2023).

Scopul acestui studiu este să investigheze convergențele și contrastele între discursurile acestor doi actori, pentru a înțelege cum se exercită legitimitatea, cum se configurează identitățile colective și ce rol joacă infrastructura mediatică în producția discursului public. Întrebările de cercetare de la care am pornit în demersul nostru sunt: În ce măsură strategiile discursive ale lui Trump și Musk se suprapun? Care sunt diferențele fundamentale în sursele legitimității? Cum interacționează structura platformelor digitale cu performanța discursivă a acestor lideri?

Cadrul teoretic

În era digitală, platformele online de socializare transformă comunicarea politică. Prin intermediul acestora, actorii politici pot electriza „nodurile” rețelelor și le pot transforma în veritabile relee pentru numeroasele camere cu ecou. Unii pot fi lideri vizionari, dar mulți pot deveni populiști, dacă acceptăm definiția simplă propusă de Mudde¹, potrivit căreia populismul rezidă în perspectiva că există două grupuri antagonice și omogene – elita cea rea și poporul cel bun, iar politica ar trebui să fie rezultatul acelei *voințe generale* identificate de Rousseau.

Literatura de specialitate discută despre un „noi” care se opune elitei², fie pornind de la ideea că „poporul” este un construct de tip discursiv (Ernesto Laclau), fie insistând pe dimensiunea emoțională în situații care reclamă urgența acțiunii (Benjamin Moffitt). Din acest punct de vedere, putem observa și cataloga mulți lideri care pot ușor aluneca spre populism, prin construcția unui discurs care face apel la elemente identitare și care accentuează emoția și presiunea acțiunii. Unele studii de specialitate³, pornind de la elementele constitutive ale populismului, îl plasează pe Donald Trump în acest tip de peisaj. Dar există și autori care consideră că liderul american nu se încadrează în acest spectru⁴. Reținem doar, la acest moment, limbajul accesibil și comunicarea prin

¹ Cas Mudde, „The Populist Zeitgeist”, in *Government and Opposition*, Volume 39, Issue 4, 2004.

² Ernesto Laclau, *On Populist Reason*, Verso, New York, 2005; Benjamin Moffitt, *The Global Rise of Populism: Performance, Political Style, and Representation*, Stanford University Press, 2016.

³ Thorsten Wojcieszewski, „Trump, Populism, and American Foreign Policy”, in *Foreign Policy Analysis*, 16(3), 2020, pp. 292-311; Giovanna Campani, „The Rise of Donald Trump Right-Wing Populism in the United States: Middle American Radicalism and Anti-Immigration Discourse”, in *Societies*, 12(6), 2022; Jens-Kjeldgaard-Christiansen, „The Voice of the People: Populism and Donald Trump's Use of Informal Voice”, in *Society*, Volume 61, pp. 289-302, 2024.

⁴ Kurt Weyland și Raul Madrid, *When Democracy Trumps Populism*, Cambridge University Press, 2019.

intermediul propriei platforme online direct cu susținătorii. Fiind reprezentantul Partidului Republican, notăm rigiditatea ideologică și existența unui program politic, elemente care l-ar plasa pe Donald Trump mai degrabă în afara populismului. Și Elon Musk a făcut obiectul unor studii⁵ care încearcă să înțeleagă felul în care antreprenorul american folosește platformele pentru a comunica. În ciuda faptului că există astfel de inițiative, Elon Musk nu poate fi încadrat ușor într-o categorie sau alta. Pe de o parte, apropierea sa asumată de puterea executivă de la Washington îl plasează în sfera politicului, dar faptul că nu candidează și nu a candidat pentru o funcție publică, nu este membrul unui partid – toate acestea îl îndepărtează de zona populismului, așa cum este ea descrisă în literatura de specialitate.

Pe de altă parte, studiile care sunt interesate de media și comunicarea în era digitală se preocupă tot mai mult de caracterul identitar⁶ al grupurilor care se constituie la nivelul platformelor online de socializare. Narativele, imaginile și textele construiesc comunități, iar cine poate manipula algoritmi, poate genera susținere sau opoziție. În mod evident, deținătorii unor astfel de platforme pot construi, prin mesaje și pozițiile pe care le adoptă, un bine definit „noi”, cu caracteristici identitare specifice.

În al treilea rând, platformele colectează seturi uriașe de date despre utilizatori: indicatori socio-demografici, produse preferate, dar și interese, comportamente, preferințe. Într-o lume interconectată, astfel de informații sunt extrem de importante. De exemplu, Zuboff⁷ critică acest „surveillance capitalism”, iar avertismentul acesta ne poate face să ne gândim la posibilitatea ca astfel de date să poată fi manipulate pentru a amplifica discursul și impactul său.

Modernitatea lichidă a lui Zygmunt Bauman⁸ ne duce cu gândul la schimbările permanente ale societății și, pe cale de consecință, la felul în care individul trebuie să se reinventeze permanent. În acest fel, identitatea se construiește și se re-construiește. „Noi” și „ceilalți” poate foarte ușor să transforme comunitățile online în instrumente de acțiune politică. Anxietatea și insecuritatea aduse de schimbările permanente pot ușor plasa individul în centrul unui program politic care vede „elita” conducătoare responsabilă de toate lucrurile problematice. Platformele permit o circulație rapidă a ideilor și pot mobiliza (folosind emoțiile) rapid indivizii și grupurile. Nu e neapărată nevoie de existența unui comportament offline imediat. E suficient ca ideile și narrativele să prindă contur și să fie diseminate. Comportamentul offline poate veni mai târziu, la următoarele alegeri, sau în alte momente importante. Solidaritatea sau/si polarizarea se pot ușor amplifica sau, dimpotrivă, eroda.

⁵ Alp Cenk Arslan, „Techno-populist leadership under techno-politics: the case of Musk effect, in *International Journal of Public Leadership*, 21, 2025; Katharine Jackson, *Corporate Populism: Musk's Challenge to the Rule of Law and Equity* Jackson, Katharine, *Corporate Populism: Musk's Challenge to the Rule of Law and Equity* (April 04, 2025). Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=5205633> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.5205633>.

⁶ M. Jeyanthi, „Social Media and Identity Formation – The Influence of Self-Presentation and Social Comparison”, in *Mind and Society*, 11(02), pp. 138-144, 2022. (https://www.researchgate.net/publication/362703086_Social_Media_and_Identity_Formation_-_The_Influence_of_Self-Presentation_and_Social_Comparison); E. Y. Reda, „Exploring the Components of Digital Identity on Social Network Sites: Identifier, Post, Profile Photo, and Selfie”, in *European Scientific Journal, ESJ*, 20 (1), 2024.

⁷ Shoshana Zuboff, *The Age of Surveillance Capitalism: The Fight for a Human Future at the New Frontier of Power*, PublicAffairs, 2018.

⁸ Zygmunt Bauman, *Modernitatea lichidă*, Antet, București, 2000.

În esență, platformele nu sunt rele sau bune. Pot fi folosite pentru a duce indivizii spre un tip de comportament sau altul.

Aspecte metodologice

Interesul manifestat în studiul de față este acela de a explora teme ale discursurilor celor doi actori, pentru a compara strategiile discursive. Nu ne propunem să realizăm o cartografiere exhaustivă a tematicii folosite, nici nu ne dorim să acoperim o anumită perioadă de timp. Pe de altă parte, această limitare metodologică este dată și de disponibilitatea și ușurința de a accesa aceste discursuri sau intervenții. De aceea, nu putem generaliza concluziile, dar ceea ce ne propunem este să identificăm cadre tematice și să explorăm comparativ tematica abordată. Acest lucru poate fi util pentru a construi, ulterior, scheme de categorii semnificative.

Am inclus în analiză nouă discursuri/intervenții (cinci pentru Donald Trump și patru pentru Elon Musk), fiind folosite transcripturile discursurilor respective.

În cazul lui Donald J. Trump este vorba despre următoarele discursuri:

1. Discursul inaugural (20 ianuarie 2017);
2. Discursul de anunțare a victoriei (9 noiembrie 2016);
3. Discursul de la Ellipse - miting (6 ianuarie 2021);
4. State of the Union (5 februarie 2019);
5. Discurs despre imigrație (Yuma/Phoenix, 2020).

În cazul lui Elon Musk cele patru discursuri/intervenții analizate sunt:

1. TED Talk „The future we're building — and boring” (TED 2017);
2. „Master Plan, Part Deux” — blog Tesla (2016);
3. Thread / anunț inițial public privind oferta de cumpărare a Twitter (aprilie 2022);
4. Interviu-conversație extinsă (cu Joe Rogan, 2018).

Datele

Sloganul prin care Donald Trump a câștigat și pe care l-a impus ca o veritabilă mantră politică a fost *Make America Great Again* (MAGA). Cu timpul, ideile și valorile care s-au construit în jurul mișcării din Statele Unite ale Americii, au determinat preluarea MAGA ca un semn al luptei cu politicienii, cu sistemul în general. Mișcarea MAGA pare să reprezinte ceea ce l-a adus pe Donald Trump la putere.

Presa și politicienii corupți sunt teme care apar recurent în intervențiile lui Donald Trump. Lupta cu aceștia, cu sistemul corupt, deci cu elitele cele rele, în fruntea poporului bun, reprezintă un important mesaj pe care îl putem observa și la discursul de anunțare a victoriei, dar și la cel de inaugurare: „*Ceremonia de astăzi are însă o semnificație foarte specială, deoarece astăzi nu transferăm doar puterea de la o administrație la alta sau de la un partid la altul, ci transferăm puterea de la Washington, DC. Și v-o redăm vouă, poporului.*” În ciuda faptului că guvernământul pare a fi împotriva poporului, promisiunea noului președinte pare fără echivoc: „*Ceea ce contează*

cu adevărat nu este ceea ce ne controlează cu adevărat guvernul, ci dacă guvernul nostru este controlat de oameni. 20 ianuarie 2017 va fi amintită ca fiind ziua în care oamenii au devenit din nou conducătorii acestei națiuni. Bărbații și femeile uitați ai țării noastre nu vor mai fi uitați”. În mod evident, spre finalul discursului, președintele punctează și vinovații: politicienii care nu par a înțelege cum trebuie să muncească pentru popor: „În cele din urmă, trebuie să gândim la scară mare și să visăm și mai mare. În America, înțelegem că o națiune trăiește atâta timp cât se străduiește. Nu vom mai accepta politicieni care vorbesc mult și nu fac nimic, care se plâng constant, dar nu fac niciodată nimic în acest sens”. În discursul de anunțare a victoriei, după ce menționează faptul că Hillary Clinton, contracandidata sa, l-a felicitat, Donald Trump punctează ideea ca guvernul nu servește interesele americanilor, dar o va face de aici înainte: „Așa cum am spus de la început, a noastră (n.a. lupta electorală) nu a fost o campanie, ci mai degrabă o mișcare incredibilă și măreață, formată din milioane de bărbați și femei muncitori, care își iubesc țara și doresc un viitor mai bun și mai luminos pentru ei și pentru familiile lor. Este o mișcare formată din americani de toate rasele, religiile, mediile și credințele, care doresc și se așteaptă ca guvernul nostru să servească poporul – și poporul îl va servi”. De remarcat, încercarea de a se delimita de o campanie propriu-zisă și de a puncta mai degrabă ideea de mișcare politică care urmează să schimbe tot: practici, instituții, guvern.

La mitingul din 6 ianuarie 2021, Donald Trump acuză mass-media de faptul că este sursa știrilor false și că această reacție vine, în cazul său, datorită faptului că a reușit o victorie tocmai împotriva marilor corporații: „În opinia mea, mass-media este cea mai mare problemă pe care o avem, cea mai mare problemă. Știrile false și marile companii tehnologice. Marile companii tehnologice își intră acum în drepturi. Le-am învins. Acum patru ani i-am surprins. I-am luat prin surprindere, iar anul acesta au fraudat alegerile. Le-au fraudat cum nu au mai făcut-o niciodată”.

Discursul despre starea Uniunii (2019) punctează și mai clar diferența dintre politicieni și popor. După părerea lui Donald Trump chiar imigranții se bucură de sprijin din partea politicienilor americani, în timp ce poporul, de data aceasta contextualizat la clasa muncitoare, e nevoit să trăiască în nesiguranță: „Politicienii și donatorii bogați promovează deschiderea frontierelor, în timp ce ei înșiși trăiesc în spatele zidurilor, porților și paznicilor. Între timp, clasa muncitoare americană este nevoită să plătească prețul migrației ilegale în masă: reducerea locurilor de muncă, salarii mai mici, școli și spitale supraîncărcate, creșterea criminalității și epuizarea sistemului de protecție socială”.

Elon Musk, pe de altă parte, folosește în multe postări ale sale o retorică prin care pare a încerca demantelarea planurilor politicienilor. De altfel, chiar participarea sa, pentru o perioadă scurtă, în guvernarea Statelor Unite a avut chiar acest scop: încercarea de a eficientiza o administrație care era prezentată drept greoaie, inefficientă. Musk pare mai degrabă un luptător cu birocratizarea și birocrății care, în opinia sa, frânează progresul. În încercarea de a duce omenirea pe Marte, nu se poate lăsa blocat de o serie de reglementări care nu par a ajuta cu nimic oamenii. Într-un anumit sens, Musk pare a încerca o „democratizare” tehnologică, poate în sensul propus de Henry Ford în urmă cu mulți ani. Această democratizare a deciziei, această lipsă de control guvernamental ar ajuta, desigur, investitorii din tehnologie, dar și utilizatorii, în ansamblu. Dorința

sa de lipsă a moderării conținutului pe platforma X pare a fi o declarație de democratizare accelerată a tehnologiei. Ideea sub care Elon Musk a prezentat, aproape de fiecare dată această dorință, a fost aceea de „freedom of speech”, libertatea de exprimare. Totuși, rămân întrebările legate de felul în care pot fi protejați utilizatorii platformelor de fake news, deepfake sau campanii de manipulare, mai ales într-o lume a atacurilor hibride de tot felul. Viziunea lui Musk se potrivește, din acest punct de vedere, cu un liberalism extrem. De altfel, lupta pe care o duce Elon Musk este cu conservatorismul birocrațiilor de peste tot, birocrații care, prin reglementări și legi, întârzie accesul la resurse.

Între cele două poziții, observăm o diferență clară: Donald Trump privește către un trecut mirific, o Vârstă de Aur în care America era măreață. Azi, elitele politice corupte, care nu lucrează pentru oameni, ci împotriva lor, au adus țara într-un prezent de care poporul nu e mândru. De aceea, America trebuie să renască – Make America Great Again. La Elon Musk - companion tehnologic al președintelui american, atât în campanie cât și mai apoi, la cârma unei agenții guvernamentale care își propunea eficientizarea administrativă - întâlnim, mai degrabă o viziune orientată spre viitor. Elon vrea să construiască mașini inteligente, electrice, care să ducă oamenii dintr-un loc în altul, în timp ce aceștia se odihnesc, vrea să colonizeze planeta Marte și își propune platforme online fără moderare, pentru a asigura o totală libertate a cuvântului. Din acest punct de vedere, Elon Musk pare un progresist.

Și totuși, am putea observa și liniile congruente ale retoricii. Lupta cu elitele, indiferent cum sunt ele identificate - politicienii, mass-media vândută, companiile din tehnologie, birocrăția înalt reglementată și ineficientă etc – reprezintă o asemănare clară între pozițiile exprimate de cei doi actori.

Apreciem că, pentru viitor, pentru o comparare pe seturi mai mari de date, am putea construi următoarele categorii:

1. Anti Elite (apărare/atac la adresa „elitelor”)
2. Identitate (apeluri la unitate națională/nostalgia trecutului)
3. Securitate (teroriști/siguranță/securitatea granițelor)
4. Viitorul Tehnologiei (inovație/colonizarea spațiului)
5. Libertatea Cuvântului (anti-cenzură)
6. Expert Tehnic (apel la expertiză tehnică/științifică)
7. Victimizare
8. Slogan (formule repetitive)

Una dintre ipoteze este că Donald Trump va capitaliza mai bine pe dimensiuni precum discursul antielitist, apeluri la unitate națională și nostalgia trecutului, iar Musk va puncta mai bine la viitorul tehnologiei, libertatea cuvântului sau apelul la expertiza tehnică. Aceasta, pentru că, în mod evident, Donald Trump face apel la o „voce a poporului”, în timp ce Elon Musk joacă rolul expertului în tehnologie. Dacă președintele american este interesat de politică, cum este și firesc, antreprenorul Musk se poziționează în zona tehnologică, la un nivel global, nu național, așa cum putem observa la Donald Trump (MAGA).

O ultimă remarcă – în timp ce Musk este cel care a achiziționat o platformă de succes, X, Trump și-a construit propria platformă, deși nu atât de influentă. Poate tocmai de aceea, ajutorul acordat de către Musk nu e unul minor pentru câștigarea campaniei electorale de către Trump. Musk este un actor global, cu discurs și mesaj de impact tocmai datorită platformei pe care o deține. La amândoi, postările și discursurile sunt asemănătoare prin folosirea intensivă a emoțiilor și prin simplificarea ideilor transmise.

Concluzii

Studiul de față și-a propus să identifice arii tematice în discursurile și intervențiile lui Donald Trump și Elon Musk. Folosind un set restrâns de date, concluziile nu pot fi generalizate, iar acest fapt este principala limită a studiului. Totuși, analiza ne-a permis câteva observații care pot fi dezvoltate ulterior în modele care să explice strategiile și tehnicile discursive ale actorilor politici și/sau din domeniul tehnologiei. Unii autori l-au încadrat pe președintele american în categoria populismului. Unele teme prezente în retorica lui Donald Trump l-ar putea încadra în această categorie, dar, prin ideologie și program politic, încadrarea nu e perfectă. În plus, retorica antielitistă, deși contextualizată diferit, apare și la Elon Musk, pe care cu greu l-am putea încadra aici (fără deținerea unei funcții politice, fără apartenență partizană). Poate că o rafinare a definiției populismului ne-ar ajuta să putem privi mai bine.

Folosirea intensivă a platformelor online de socializare este o altă caracteristică a celor doi actori studiați. În timp ce unul a cumpărat o platformă de succes, pe care își transmite nemediat ideile și poziționările, activând grupuri și mobilizând indivizi și grupuri, dar și militând deschis pentru libertate de exprimare fără control (în ciuda unor controverse cu privire la conturi de pe platformă închisesau suspendate, cum ar fi cel al Yuliei Navalnaia sau @ElonJet), celălalt, Donald Trump, și-a constuit o platformă alternativă, deși nu la fel de influentă.

Dacă Donald Trump face permanent apel la popor, Musk se legitimează ca expert, accelerator al inovației. Amândoi par a canaliza frustrările sociale față de instituții și elite: Trump pentru a reda poporului puterea percepută ca fiind pierdută, în timp ce Musk pentru a crește gradul de inovare și pentru ceea ce presupune a fi un salt tehnologic major.

Comparația dintre cei doi actori, înainte de orice, relevă o constatare importantă: accesul la platformele online reconfigurează puterea politică. În fapt, reconfigurează modul în care analizăm resursele puterii. Nu contează doar temele și încadrarea teoretică clară (populism vs. non-populism) ci, mai ales, poziția actorului într-o zonă nodală de unde își poate comunica poziția și ideile. Era digitală aduce schimbări majore, asta știm deja, dar natura schimbărilor încă este discutată. Unii actori vor fi capabili să ajungă rapid la o masă mare de utilizatori, alții, oricât de radical sau virulent și-ar construi poziționarea, vor atinge doar o mică parte, deoarece, chiar în condițiile viralizării mesajului, algoritmiile pot reduce impactul mesajului.

Bibliografie

Discursuri/intervenții:

Donald Trump

Discursul inaugural (20 ianuarie 2017) - <https://rollcall.com/factbase/trump/transcript/donald-trump-speech-washington-dc-january-20-2017/?utm.com> (consultat în noiembrie 2025).

Discursul de anunțare a victoriei (9 noiembrie 2016) - <https://news.sky.com/story/donald-trumps-election-victory-speech-full-transcript-10651128?utm.com> (consultat în noiembrie 2025).

Discursul de la Ellipse - miting (6 ianuarie 2021) - <https://rollcall.com/factbase/trump/transcript/donald-trump-speech-campaign-rally-the-ellipse-january-6-2021/?utm.com> (consultat în noiembrie 2025).

State of the Union (5 februarie 2019) - <https://rollcall.com/factbase/trump/transcript/donald-trump-speech-state-of-the-union-february-5-2019/?utm.com> (consultat în noiembrie 2025).

Discurs despre imigrație (Yuma/Phoenix, 2020) - <https://www.rev.com/transcripts/donald-trump-immigration-speech-transcript-august-18-yuma-arizona?utm.com> (consultat în noiembrie 2025).

Elon Musk

TED Talk „The future we're building — and boring” (TED 2017) - https://www.ted.com/talks/elon_musk_the_future_we_re_building_and_boring (consultat în noiembrie 2025).

„Master Plan, Part Deux” — blog Tesla (2016) - <https://www.tesla.com/master-plan-part-deux?utm.com> (consultat în noiembrie 2025).

Thread / anunț inițial public privind oferta de cumpărare a Twitter (aprilie 2022) - <https://x.com/elonmusk/status/1514564966564651008?utm.com> (consultat în noiembrie 2025).

Interviu-conversație extinsă (cu Joe Rogan, 2018) - <https://singjupost.com/full-transcript-elon-musk-on-joe-rogan-podcast/?utm.com> (consultat în noiembrie 2025).

Lucrări cu caracter general și special

BAUMAN, Zygmunt, *Modernitatea lichidă*, București, Antet, 2000.

WOJCZEWSKI, „Thorsten, Trump, Populism, and American Foreign Policy”, in *Foreign Policy Analysis*, 16(3), 2020, pp. 292-311.

ZUBOFF, Shoshana, *The Age of Surveillance Capitalism*. New York: PublicAffairs, 2019.

Weyland Kurt și Raul Madrid, *When Democracy Trumps Populism*, Cambridge University Press, 2019.

Articole și studii

ARSLAN, „Alp CenkTechno-populist leadership under techno-politics: the case of Musk effect”, in *International Journal of Public Leadership*, 21, 2025.

CAMPANI, Giovanna, „The Rise of Donald Trump Right-Wing Populism in the United States: Middle American Radicalism and Anti-Immigration Discourse”, in *Societies*, 12(6), 2022

KJELDGAARD-CHRISTIANSEN, Jens, „The Voice of the People: Populism and Donald Trump s Use of Informal Voice”, in *Society*, Volume 61, pp. 289-302, 2024.

Post, Profile Photo, and Selfie, in *European Scientific Journal, ESJ*, 20 (1), 2024.

REDA, E. Y., E. Y. Reda, „Exploring the Components of Digital Identity on Social Network Sites: Identifier, Post, Profile Photo, and Selfie”, in *European Scientific Journal, ESJ*, 20 (1), 2024.

Resurse online

LACLAU, Ernesto, *On Populist Reason*, Verso, New York, 2005.

(https://books.google.ro/books?id=LBBY0DjC4gC&pg=PA257&hl=ro&source=gbs_selected_pages&cad=1#v=onepage&q&f=false – accesat în noimebrie 2025).

JACKSON, Katharine, *Corporate Populism: Musk s Challenge to the Rule of Law and Equity* (4 Aprilie 04 2025). Available at

SSRN: <https://ssrn.com/abstract=5205633> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.5205633>.

JEYANTHI, M., „Social Media and Identity Formation – The Influence of Self-Presentation ans Social Comparison”, in *Mind and Society*, 11(02), pp. 138-144, 2022,

(https://www.researchgate.net/publication/362703086_Social_Media_and_Identity_Formation_-_The_Influence_of_Self-Presentation_and_Social_Comparison).

Moffitt, Benjamin, *The Global Rise of Populism: Performance, Political Style, and Representation*, Stanford University Press, 2016 (<https://academic.oup.com/stanford-scholarship-online/book/30346> - accesat în noimebrie 2025).

Mudde, Cas, The Populist Zeitgeist, in *Government and Opposition*, Volume 39, Issue 4, 2004 (<https://www.cambridge.org/core/journals/government-and-opposition/article/populist-zeitgeist/2CD34F8B25C4FFF4F322316833DB94B7#fn11> – accesat în noimebrie 2025).